

Ruben Willaert
restauratie & archeologie

Schoolstraat 11-13

Beveren, West-Vlaanderen

2025A240

ARCHEOLOGIENOTA

VERSLAG VAN RESULTATEN

BUREAUONDERZOEK

LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK

RUBEN WILLAERT NV

8200 SINT-MICHIELS-BRUGGE

TEN BRIELE 14 | BUS 15

AUTEUR:

Aaron Willaert, Merlijn De Baene

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2025

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV. Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	1
INLEIDING	2
1. BUREAUONDERZOEK [BO]	3
1.1 BESCHRIJVEND GEDEELTE	3
1.1.1 Administratieve gegevens	3
1.1.2 De onderzoeksopdracht	5
1.1.3 Het projectgebied	6
1.2 ASSESSMENT	9
1.2.1 Landschappelijk kader	9
1.2.2 Historisch kader	14
1.2.3 Archeologisch kader	21
1.3 SYNTHESE FASE BUREAUONDERZOEK	28
BIBLIOGRAFIE	i
BIJLAGE	ii

INLEIDING

De initiatiefnemer plant de herinrichting van een schooldomein in Beveren, deelgemeente van Roeselare, provincie West-Vlaanderen. De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 7085 m², de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen bedraagt ca. 6512 m².

Het projectgebied situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woongebied. Het plangebied situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt omdat de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen meer dan 1000 m² bedraagt en de gecombineerde oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft meer dan 3000 m² bedraagt.

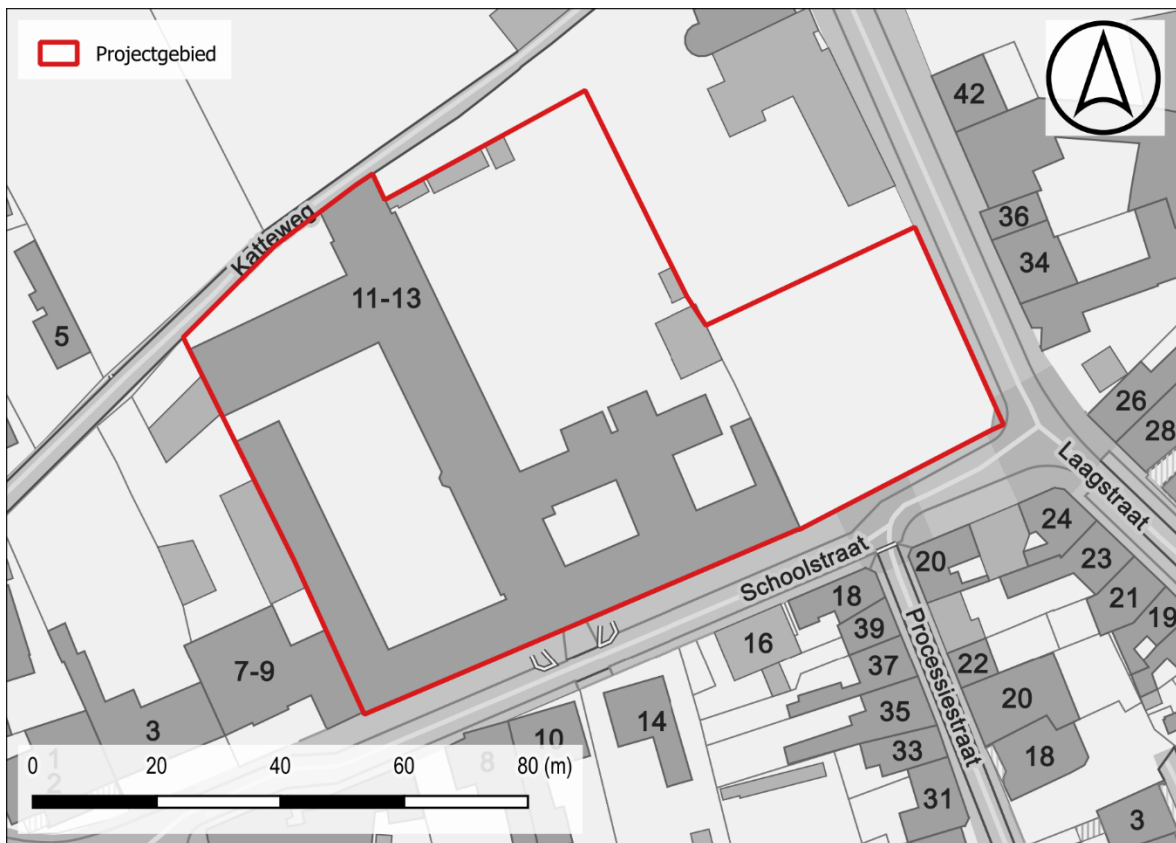
RUBEN WILLAERT NV is aangesteld om deze archeologienota in de eerste plaats door middel van een bureau studie op te maken met het oog op een advies naar uitgesteld vooronderzoek, werfbegeleiding, of vrijgave van het terrein.

1. BUREAUONDERZOEK [BO]

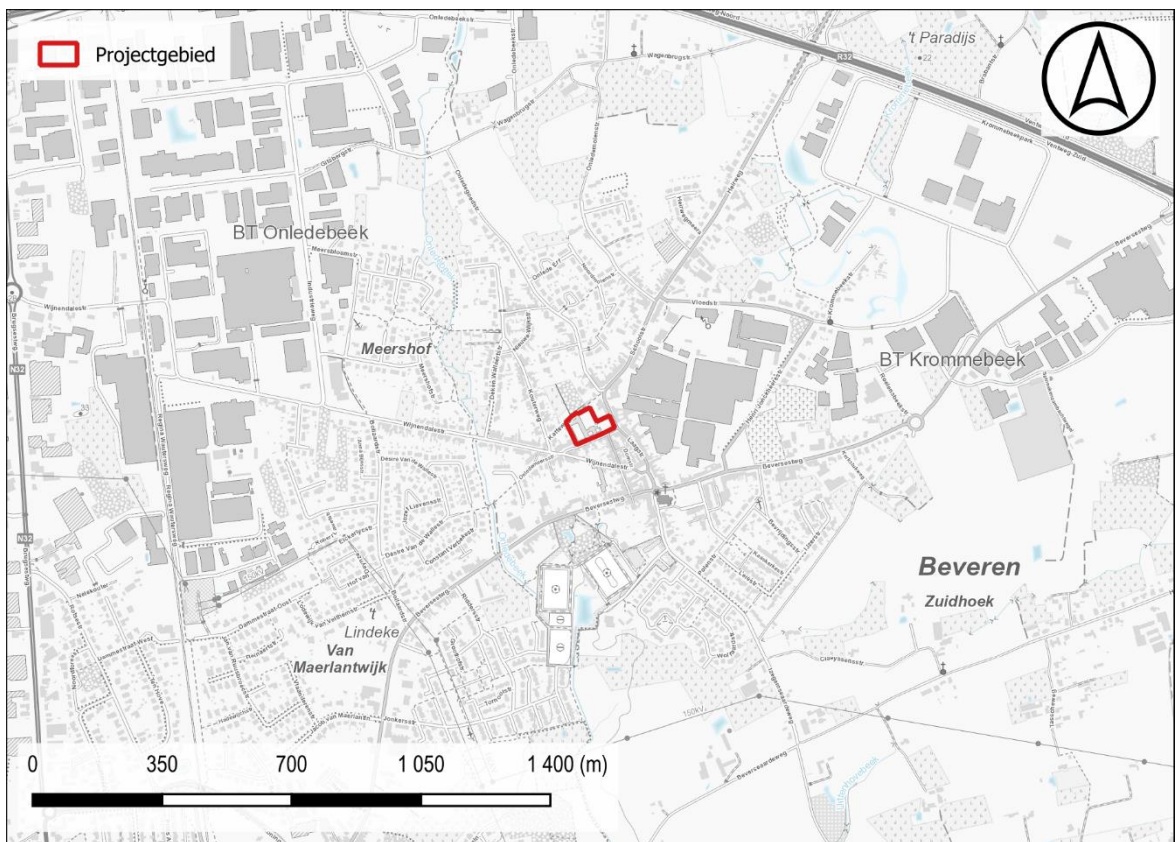
1.1 BESCHRIJVEND GEDEELTE

1.1.1 Administratieve gegevens

PROJECTCODE	2025A240	
ERKENNINGSNUMMER	OE/ERK/ARCHEOLOOG/2015/0069	
<i>BOUNDING GEOMETRY</i>	X ₁ : 63729	Y ₁ : 185058
	X ₂ : 63919	Y ₂ : 185194
KADASTER	Roeselare Afdeling 5, Beveren, Sectie A, Nummers 521R, 821S, 825R	
GEOGRAFISCHE INPLANTING	Figuur 1 en 2	
OPZET INITIATIEFNEMER	Figuur 4	

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt)

Figuur 2: Situering projectgebied t.a.v. topografische kaart van België (© geopunt)

1.1.2 De onderzoeksopdracht

1.1.2.1 Vraagstelling met betrekking tot het onderzochte gebied

“Het archeologisch vooronderzoek beoogt vast te stellen of er een archeologische site aanwezig is op een terrein, wat de karakteristieken en de bewaringstoestand van deze site zijn, wat haar relatie is met het landschap, welke waarde ze heeft, en hoe ermee moet omgegaan worden in het kader van bodemingrepen en wetenschappelijk onderzoek.”
– CGP 4.0; p. 28

Op basis van verscheidene parameters, zoals de nog aanwezige erfgoedwaarden, de landschapshistoriek, topografie, geomorfologie, bodemgebruik, vegetatie, en ingreephistoriek, wordt een waardering van het archeologisch potentieel binnen het afgebakende projectgebied opgesteld. Hiertoe wordt een stapsgewijze onderzoeksprocedure doorlopen, waarbij de vraagstelling steeds teruggekoppeld wordt naar volgende kernpunten:

- Wat is de trefkans op intact bewaarde archeologische aanwijzingen?
- Wat zijn de geplande ingrepen in functie van de werkzaamheden? Zullen de werken eventuele vindplaatsen bedreigen?

1.1.2.2 Werkwijze en strategie van het vooronderzoek fase BO

RUBEN WILLAERT NV werd aangesteld om deze archeologienota in de eerste plaats door middel van een bureauonderzoek op te maken. Dit bureauonderzoek werd uitgevoerd onder leiding van een erkend archeoloog van Ruben Willaert NV. De aard van de werken werd tijdens het bureauonderzoek afgewogen tegen de voorhanden zijnde gegevens relevant voor het projectgebied op bodemkundig, landschappelijk, historisch-cartografisch en archeologisch vlak.

De archeologienota werd opgemaakt middels *Office*- en *Adobe*-software. Het bijhorend kaartmateriaal werd aangemaakt in een GIS-omgeving. Hierin werden de ontwerpplannen ingeladen en geprojecteerd ten opzichte van diverse kaartlagen die raadpleegbaar zijn op geopunt.be, dov.vlaanderen.be, geo.onroerenderfgoed.be, cartesius.be en de website van de centraal archeologische inventaris [CAI]¹. De geraadpleegde literatuur, de digitale bronnen en het kaartmateriaal zijn te vinden in de bijlage.

¹ De Centrale Archeologische Inventaris is een inventaris van tot nog toe gekende archeologische vindplaatsen en andere sites met erfgoedwaarde; onder dezelfde noemer verzamelen we alle opgestelde archeologienota's vanaf 2015.

1.1.3 Het projectgebied

1.1.3.1 Archeologische voorkennis

Binnen de grenzen van het projectgebied vond in het verleden nog geen archeologisch (voor)onderzoek plaats. In 2022 werd reeds een archeologienota opgesteld voor het huidige projectgebied met ID: 25037.² De huidige nota werd opgesteld vanwege de wijziging in de geplande werken.

1.1.3.2 Ruimtelijke situering

Het projectgebied is gelegen in Beveren, deelgemeente van Roeselare, in de provincie West-Vlaanderen. Het projectgebied grenst ten zuiden aan de Schoolstraat en ten oosten aan de Laagstraat.

Figuur 3: Situering plangebied t.a.v. meest recente orthofotomozaïek (©Geopunt)

² loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/25037

1.1.3.3 *Geplande bodemingrepen*

De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 7084 m². Op heden is ca. 2650 m² van het terrein bebouwd. De bebouwing binnen de projectgrenzen maakt onderdeel uit van Basisschool de Bever Centrum. De gebouwen zijn op heden niet onderkelderd. De ingesloten zones tussen de gebouwen alsook het oostelijk deel van het plangebied zijn verhard. In het noordelijk terreindeel is een zone van ca. 1700 m² in gebruik als (klooster)tuin.

In eerste instantie zal het overgrote deel van het bestaande gebouwenbestand gesloopt worden en zullen de bestaande speelplaatsen uitgebroken worden. Het gebouw met historische waarde aan de straatzijde zal enkel gerenoveerd worden. Hier blijven de bestaande muren behouden en wordt een nieuwe vloerplaat gerealiseerd. Het te renoveren gebouw zal een footprint hebben van ca. 576 m².

Na de noodzakelijke sloopwerken zal een uitbouw worden voorzien over een gecombineerde oppervlakte van ca. 1603 m². De nieuwbouw wordt gefundeerd door middel van een algemene vloerplaat met paalfunderingen. De diepte van deze paalfunderingen is nog te bepalen door ingenieursstudie. In het noordelijk deel van het plangebied zal een fietsenberging met luifel gerealiseerd worden. Zowel de fietsenstalling als de luifel worden gefundeerd met stalen kolommen van 1 meter op 1 meter. Er wordt geen funderingsplaat voorzien. De fietsenberging, inclusief luifel, zal een oppervlakte hebben van ca. 425 m².

Over de rest van het projectgebied wordt nieuwe buitenaanleg voorzien in de vorm van groenzone en speelplaatsen. Voor deze buitenaanleg dient een bodemingreep gerekend te worden van ca. 50 cm-mv. Verder worden ook een 6-tal wadi's aangelegd met een gemeenschappelijke oppervlakte van ca. 350 m² tot op ca 75 cm-mv. Er zijn dus geen zones die gevrijwaard blijven van bodemingrepen.

In functie van de geplande werken dient tevens nieuwe riolering aangelegd te worden. Deze nieuwe riolering zal aansluiten op nieuwe putten. De nieuwe putten worden aangelegd ten noorden van de nieuwbouw.

Figuur 4: Opzet initiatiefnemer t.a.v. meest recente orthofotomozaïek (©Geopunt)

Figuur 5: Opzet initiatiefnemer t.a.v. meest recente orthofotomozaïek (©Geopunt)

1.2 ASSESSMENT

1.2.1 Landschappelijk kader

Het projectgebied situeert zich in de **stedelijke gebieden en havengebieden** van de agglomeratie Roeselare. Het is gelegen op de zuidelijke flank van het plateau van Lichtervelde-Hoogde die maximale hoogtes bereikt tot 49 + m TAW. Het plateau van Lichtervelde-Hoogde en de heuvelrij van Klerken-Staden en Geluveld vormen de scheidingskam tussen het IJzer- en het Leiebekken. De afwatering in de omgeving van het plangebied gebeurt in essentie vanaf voornoemd plateau richting de oorspronkelijke Mandel, thans het kanaal Roeselare-Leie.

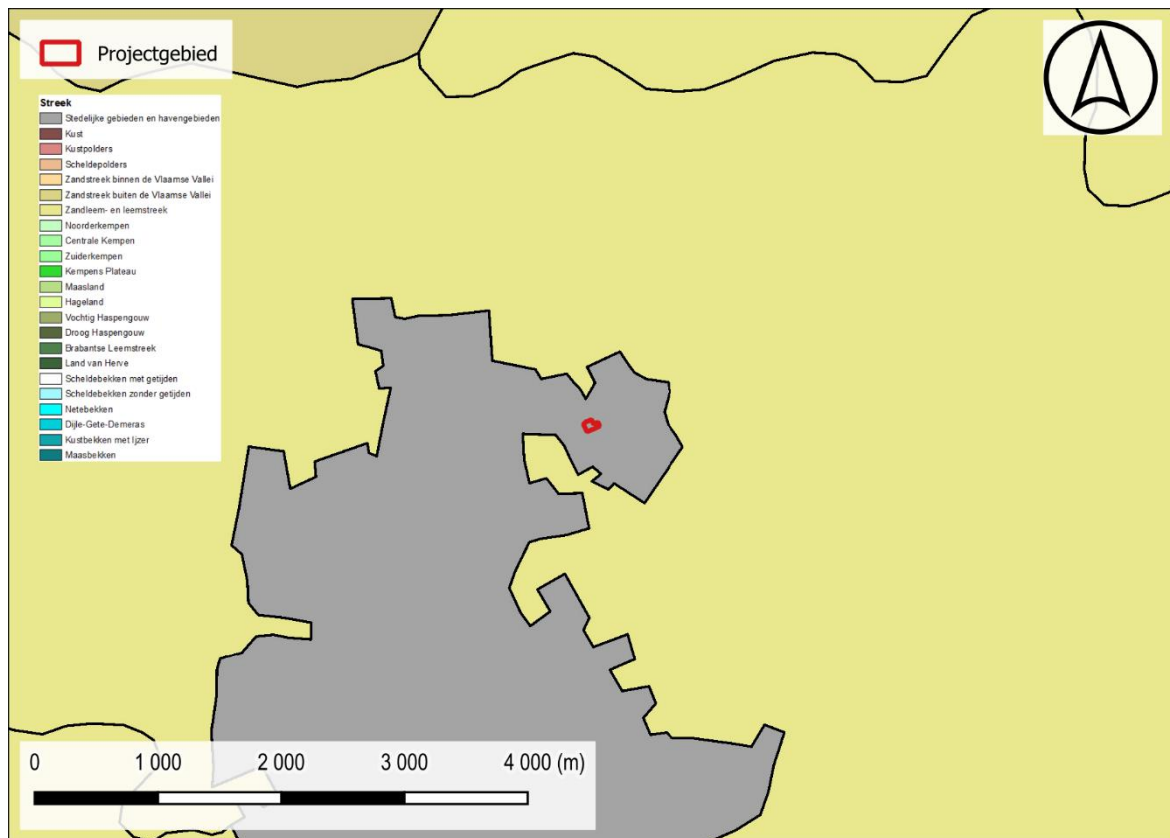
Het projectgebied is gelegen op een hoger gelegen zone geflankeerd door de Onledebeek ten westen en de Krommebeek ten oosten. Het plangebied situeert zich op een hoogteligging van **ca. 22.6 tot 24.0 + m TAW**. Het microreliëf doet vermoeden dat reeds maaiveldwijzigingen hebben plaatsgevonden die allicht in verband te brengen zijn met de realisatie van de bestaande bebouwing. De omvang van deze maaiveldwijzigingen, of de impact op de bewaringstoestand van eventueel aanwezig archeologisch erfgoed is op basis van de beschikbare gegevens niet met zekerheid te bepalen. Hydrografisch is het plangebied gelegen in het Leiebekken, deelbekken Mandel.

De geomorfologische condities, op hoger gelegen terrein in de nabijheid van beekvalleien, moet ongetwijfeld gunstig geweest zijn voor groepen jager-verzamelaars in de regio.

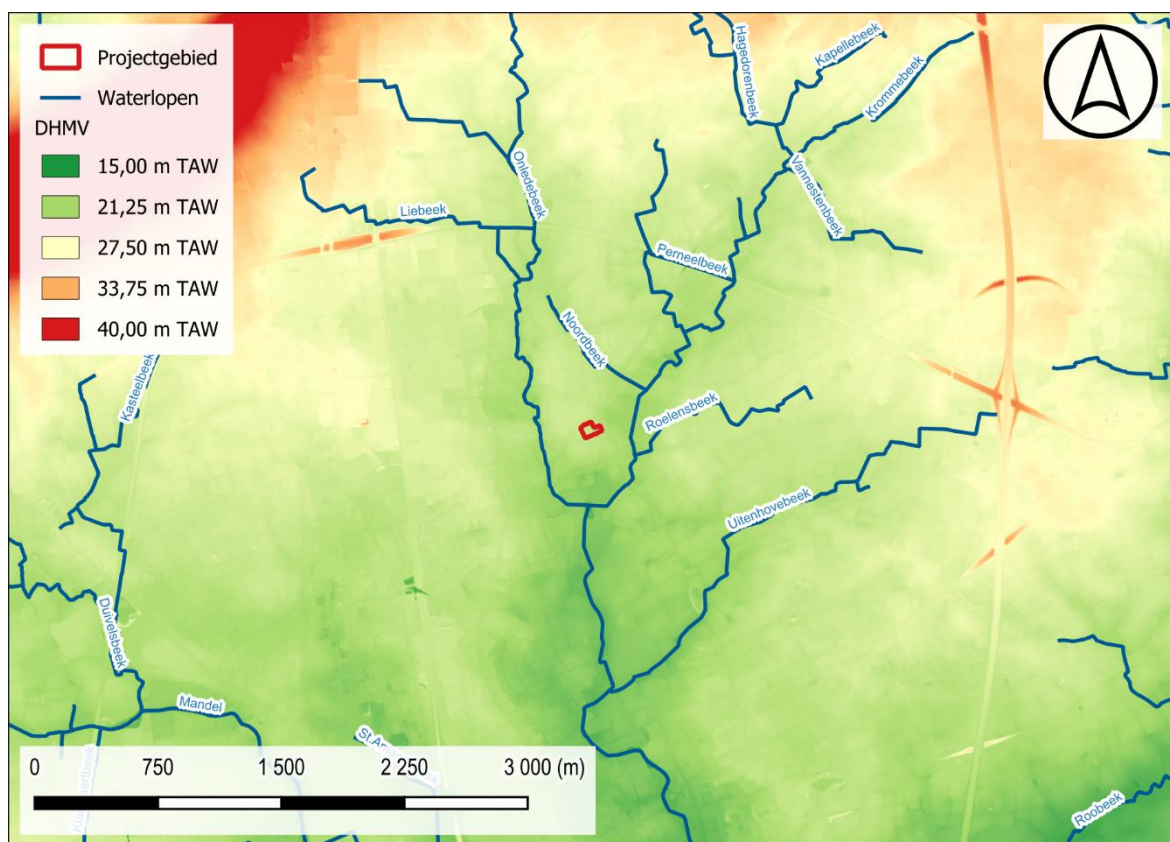
Het projectgebied is gelegen in het Lid van Kortemark (Formatie van Tielt). De **Formatie van Tielt** bestaat uit een fijn zandig en zandig marien sediment. Het oudste lid is het **Lid van Kortemark** en bestaat uit horizontaal gelamineerd fijn zandig grof silt en kleig-siltig zeer fijn zand. Het is afgezet in de overgangszone tussen de buitenkust en de open shelf.

Het projectgebied is gelegen in het Quartair **Type 1**. Dit type bestaat uit een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zand tot zandleem). Deze afzetting kan eventuele hellingsafzettingen van het Quartair bevatten.

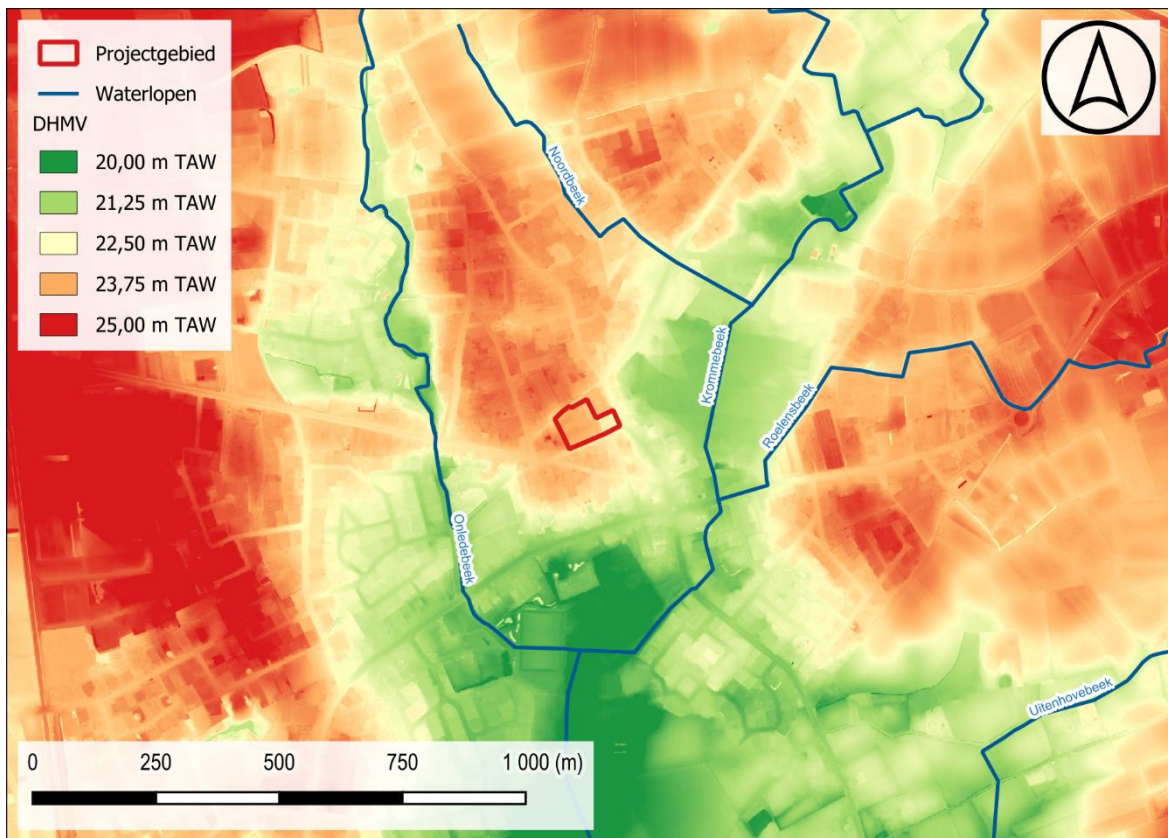
De bodemkaart geeft voor het overgrote deel van het projectgebied geen informatie weer. Het noordelijk terreindeel staat gekarteerd als Pcc. Het bodemtype **Pcc** is een matig droge licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. Deze bodem heeft een 25-30 cm dikke grijsbruine bouwvoor en is goed humeus. Door in cultuurname is een deel van de uitlogingshorizont met de bouwvoor vermengd tot een homogeen goed humeuze Ap waaronder een bruingele overgangshorizont voorkomt van 20-30 cm dik. De verbrokkelde textuur B situeert zich tussen 50 en 80 cm. Veel Pcc gronden zijn beïnvloed door de Tertiair onderliggende formaties welke op wisselende diepte een gevarieerd substraat vormen.

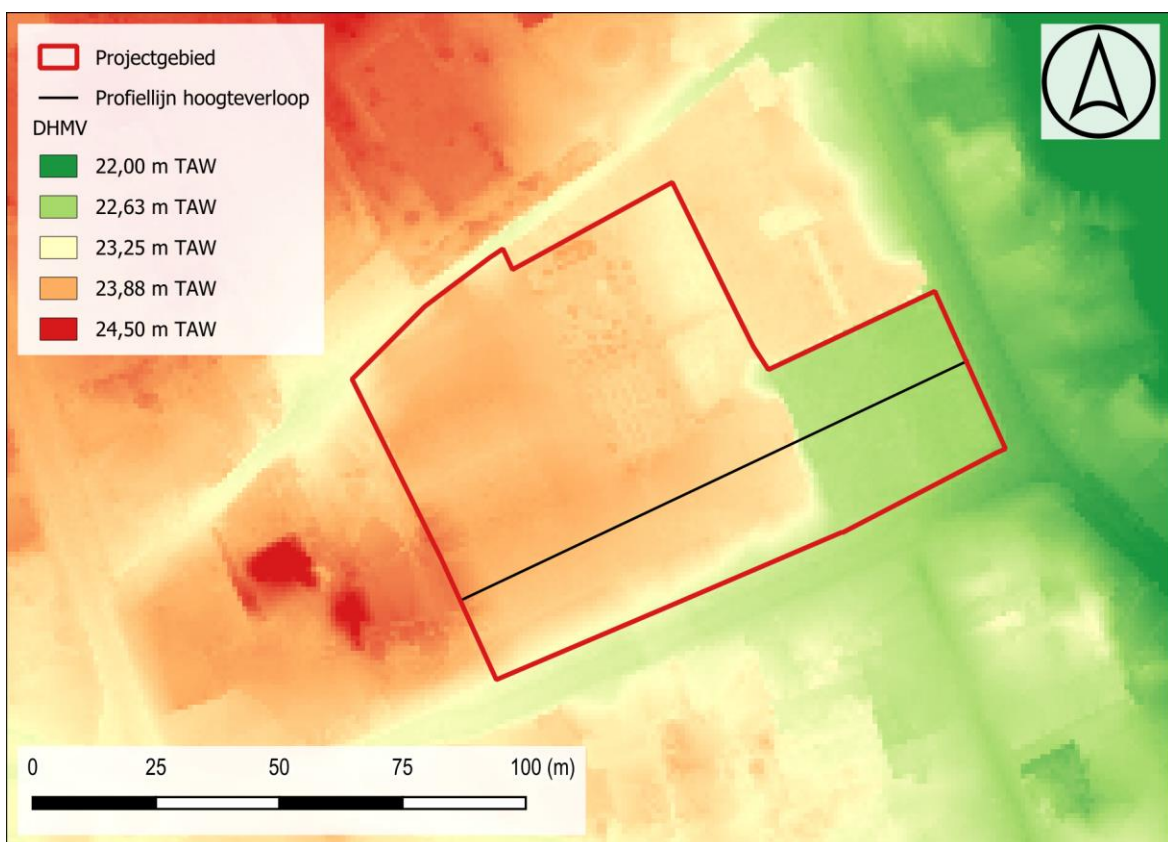
Figuur 6: Situering projectgebied t.a.v. de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).

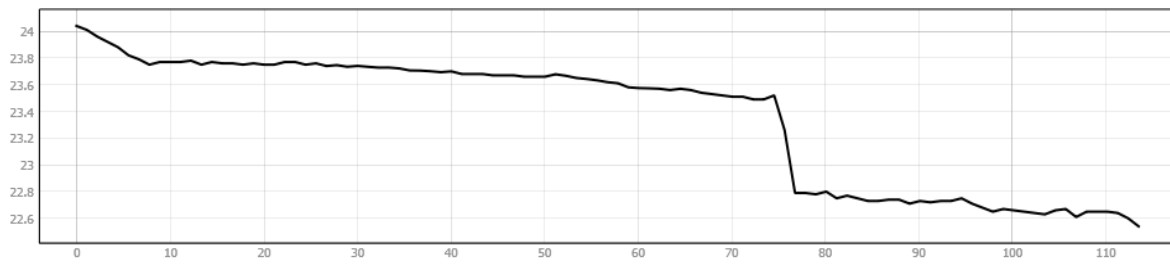
Figuur 7: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)

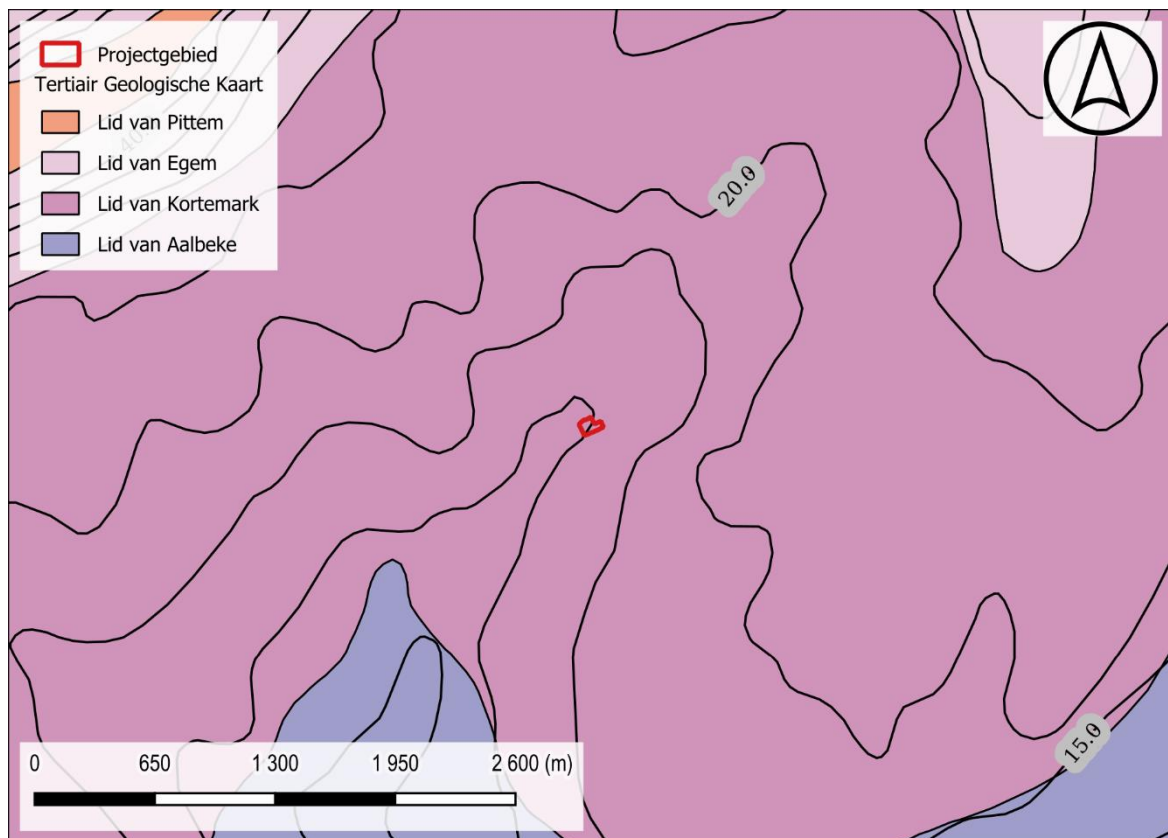
Figuur 8: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)

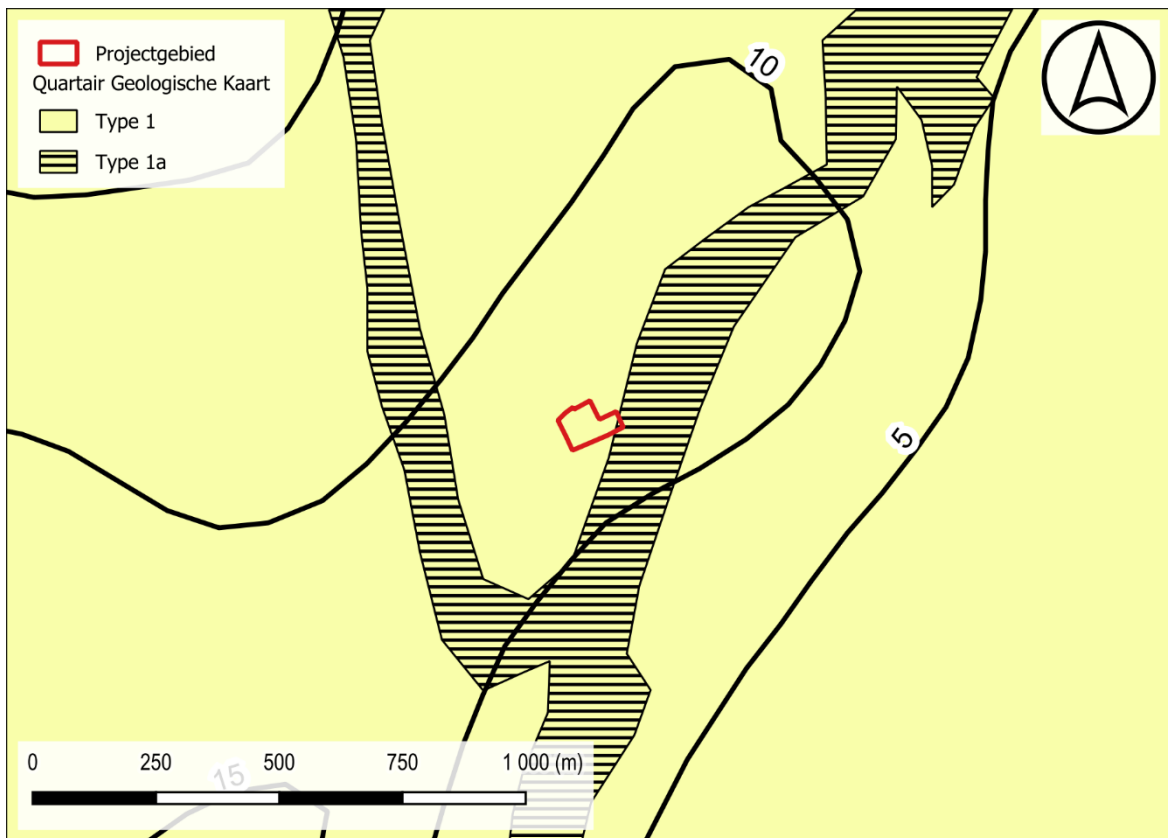
Figuur 9: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)

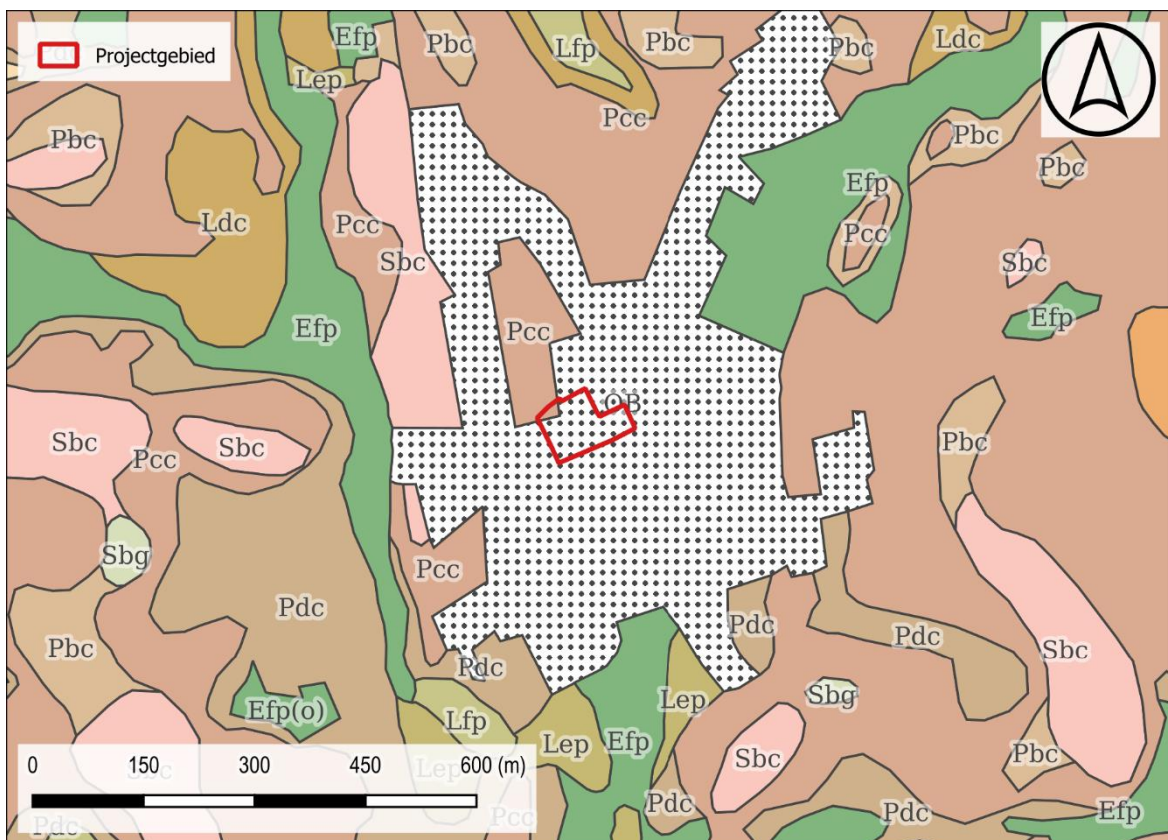
Figuur 10: Hoogteverloop ZW-NO

Figuur 11: Situering projectgebied t.a.v. Tertiair geologische kaart (© geopunt)

Figuur 12: Situering projectgebied t.a.v. Quartair geologische kaart (© geopunt)

Figuur 13: Situering projectgebied t.a.v. algemene bodemkaart van België (© geopunt)

1.2.2 Historisch kader

I. Beveren

De eerste vermelding van Beveren is als *Beverna* in 1145. In het feodale stelsel omvatte de huidige gemeente de heerlijkheid Beveren en delen van de heerlijkheden Onlede, Wyckhuysse en Roeselare-Ambacht. Beveren, Onlede en Wyckhuysse hadden dezelfde heer, die leenplichtig was aan het leenhof van Wijnendaele.

De parochie Beveren maakte achtereenvolgens deel uit van het bisdom Kortrijk, Ieper, Gent en Brugge. De kerk was oorspronkelijk toegewijd aan de Heilige Germanus.

Gedurende WO I werden de kerk en het Sint-Germanusplein zwaar getroffen door een Engels bombardement.³

II. Projectgebied

In de 19e eeuw richtte de kloosterorde een armenschool in die op heden is geëvolueerd tot een vrije basisschool. Het gebouwencomplex binnen de projectgrenzen dateert uit de 19e en 20e eeuw. Op de kaarten uit het midden van de 19e eeuw is maar een deel van het huidige gebouwenbestand waar te nemen, met name het kloostergebouw uit 1849. Op een topografische kaart uit 1911 is te zien dat het hoofdgebouw aan de straatzijde grotendeels in zijn huidige toestand is weergegeven. Het huidige schoolgebouw parallel aan de straatzijde dateert uit 1908. Het schoolgebouw en het kloostergebouw worden gerenoveerd. De te slopen aanbouwen zijn van recentere datum.

De orthofotosequentie geeft een beperkte evolutie weer in het bodemgebruik binnen de contour van het plangebied gedurende de laatste decennia. Reeds op de oudste luchtopname is de huidige toestand waar te nemen. Op de luchtopname van 1971 lijkt in het oostelijk terreindeel bebouwing of overkapping aanwezig te zijn. Deze structuren zijn in de jaren '80 verdwenen.

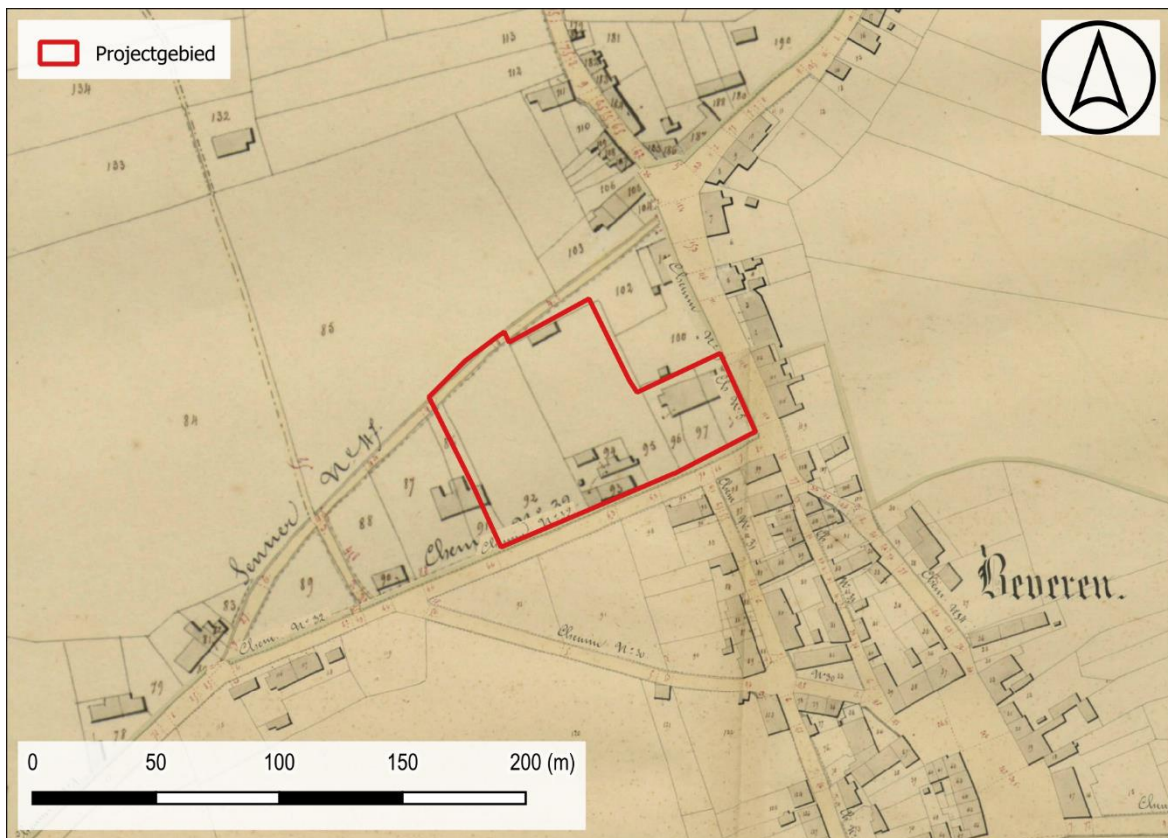
³ Inventaris Onroerend Erfgoed 2025: Beveren [online], <https://id.erfgoed.net/themas/13725> (geraadpleegd op 9 januari 2025).

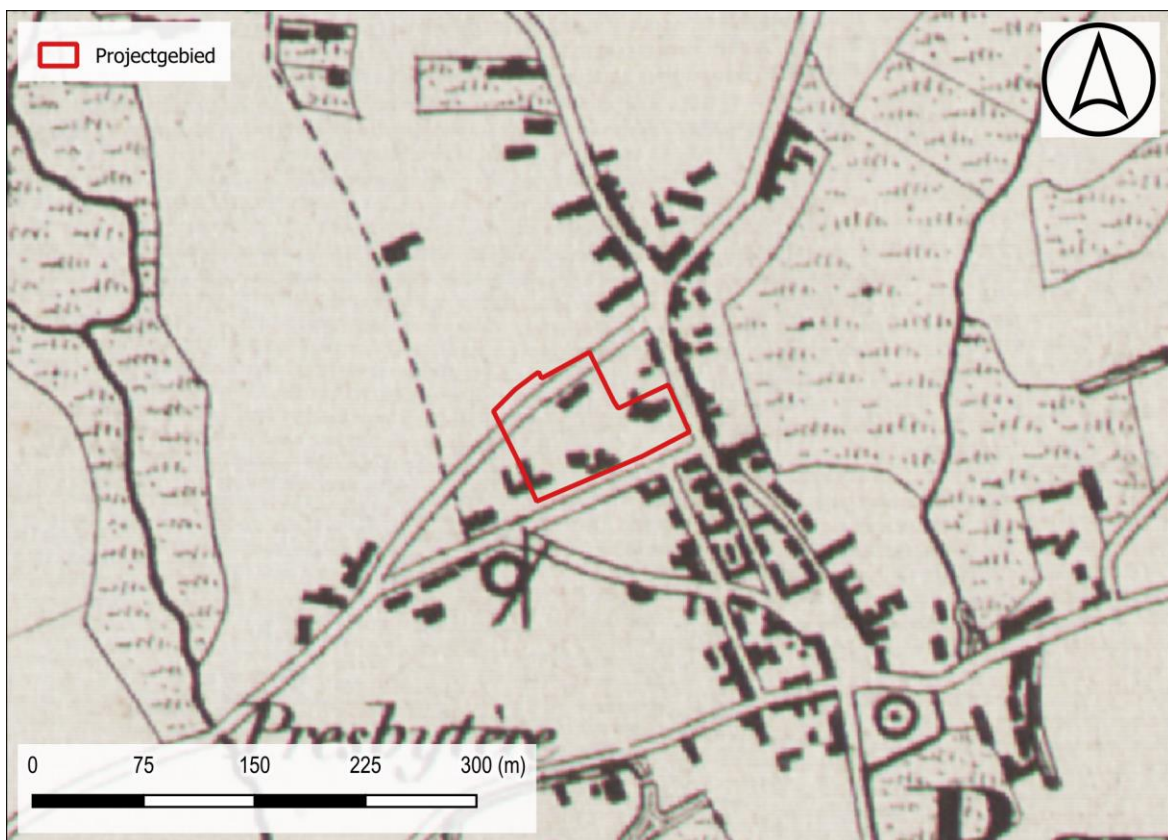
Figuur 14: Situering projectgebied t.a.v. Ferrariskaart d.d. 1771-1778 (© geopunt)

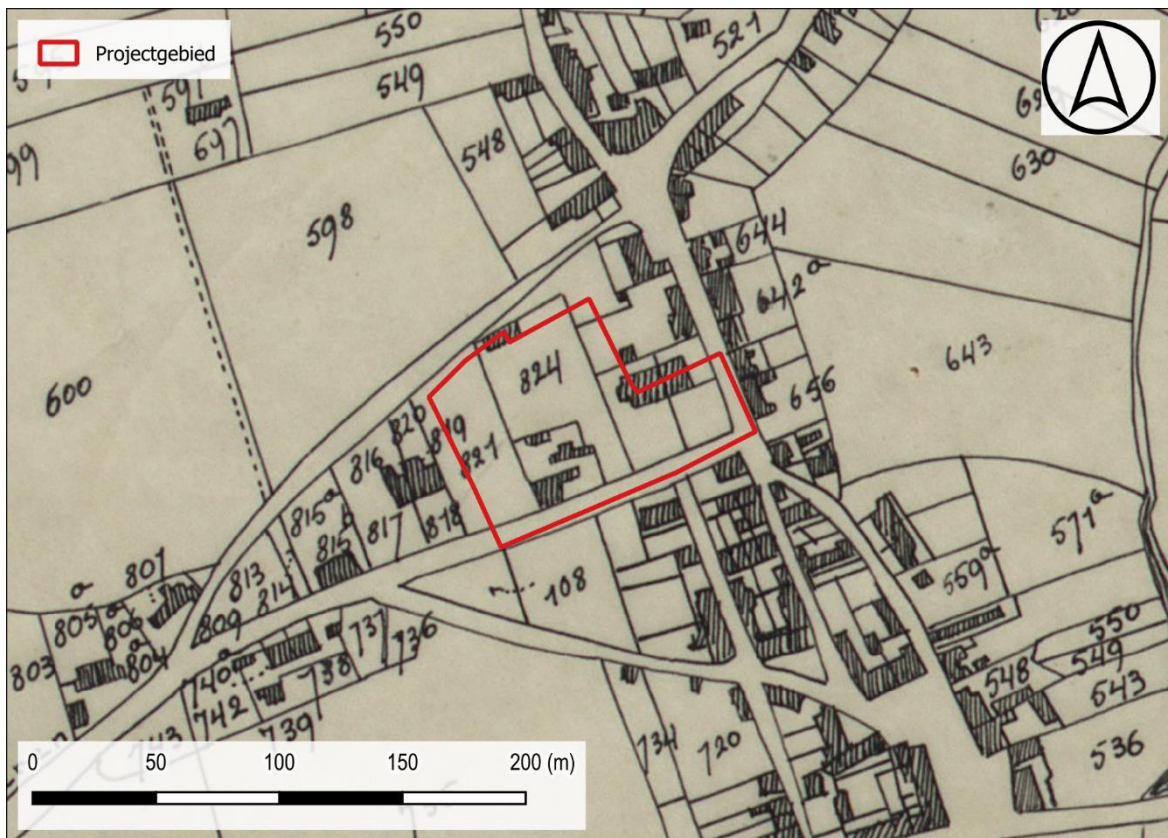
Figuur 15: Situering projectgebied t.a.v. Ferrariskaart d.d. 1771-1778 (© geopunt)

Figuur 16: Situering projectgebied t.a.v. Atlas der Buurtwegen d.d. 1840 (© geopunt)

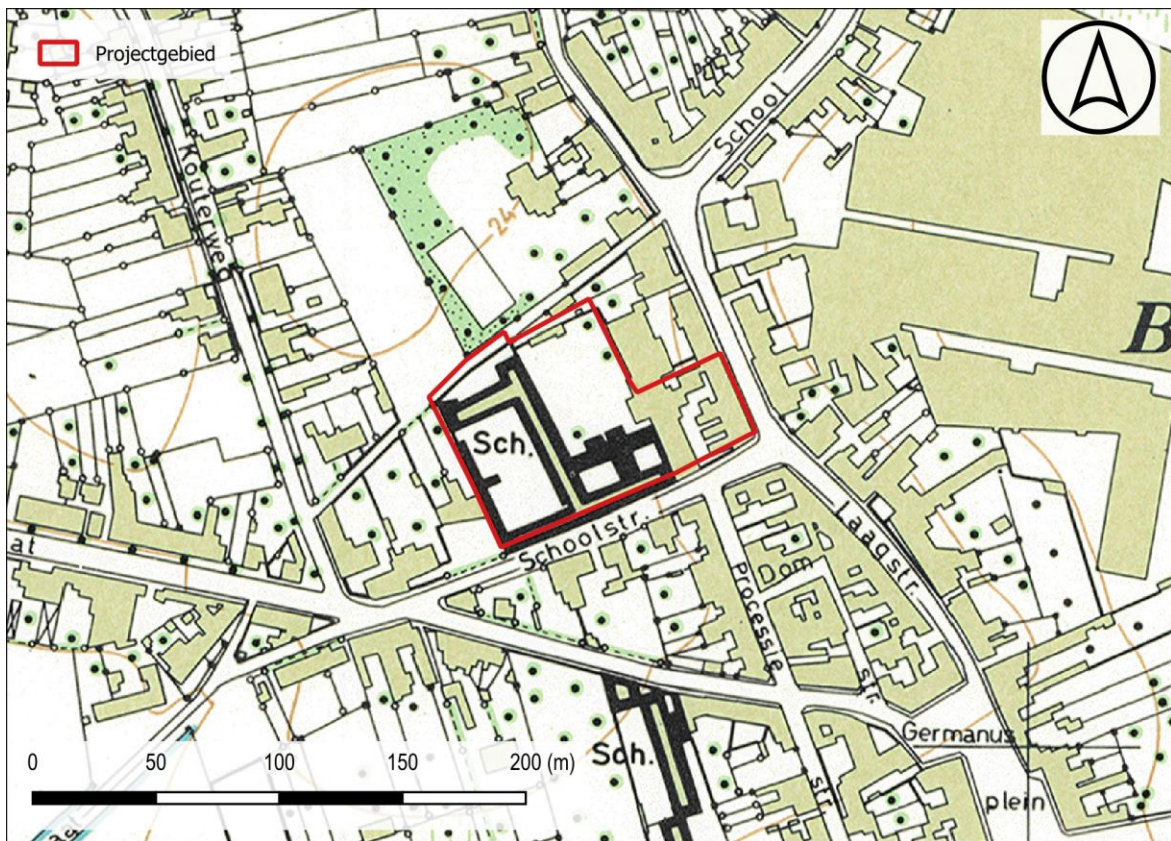
Figuur 17: Situering projectgebied t.a.v. Vandermaelenkaart d.d. 1846-1854 (© geopunt)

Figuur 18: Situering projectgebied t.a.v. Poppkaart d.d. 1842-1879 (© geopunt)

Figuur 19: Projectgebied bij benadering weergegeven op de topografische kaart van 1911 (Bron: NGI Cartesius).

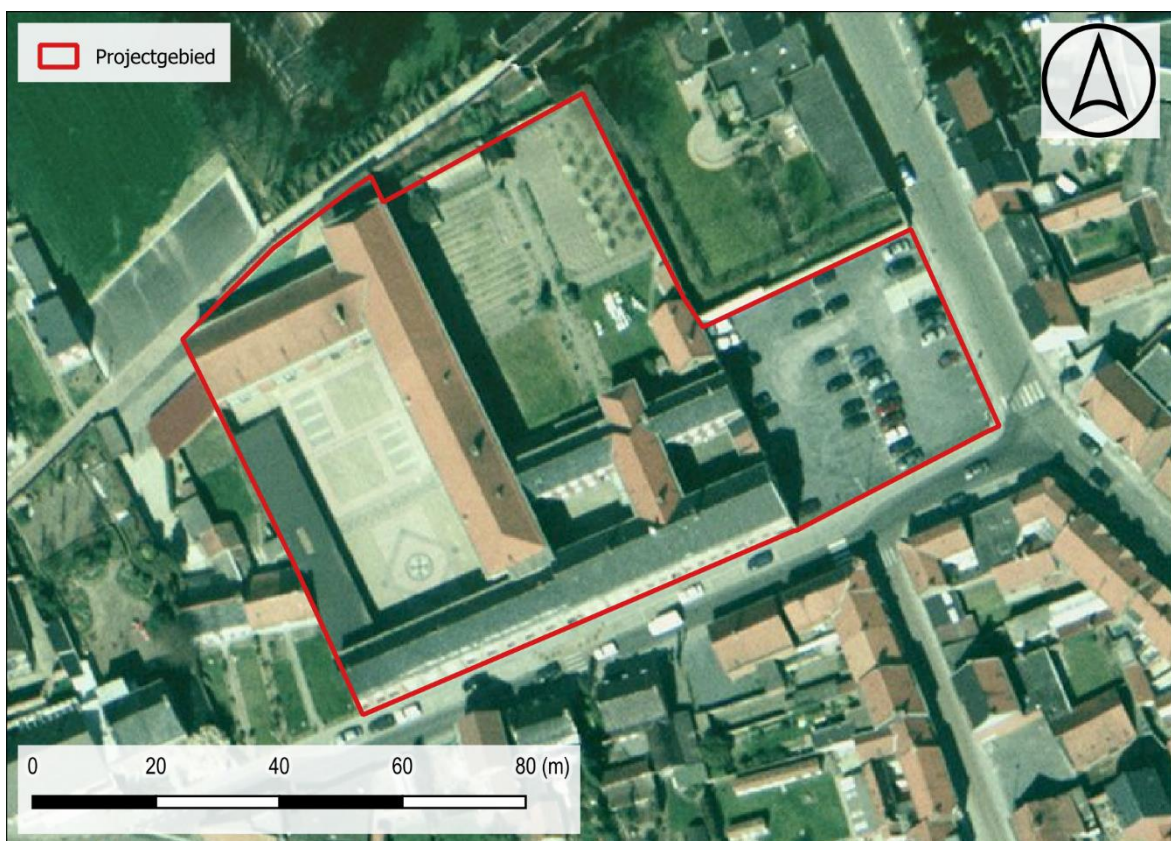
Figuur 20: Situering projectgebied t.a.v. de Topografische kaarten van het ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw, opname 1950-70 (© geopunt)

Figuur 21: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 1971 (© geopunt)

Figuur 22: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 1979-1990 (© geopunt)

Figuur 23: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2000-2003 (© geopunt)

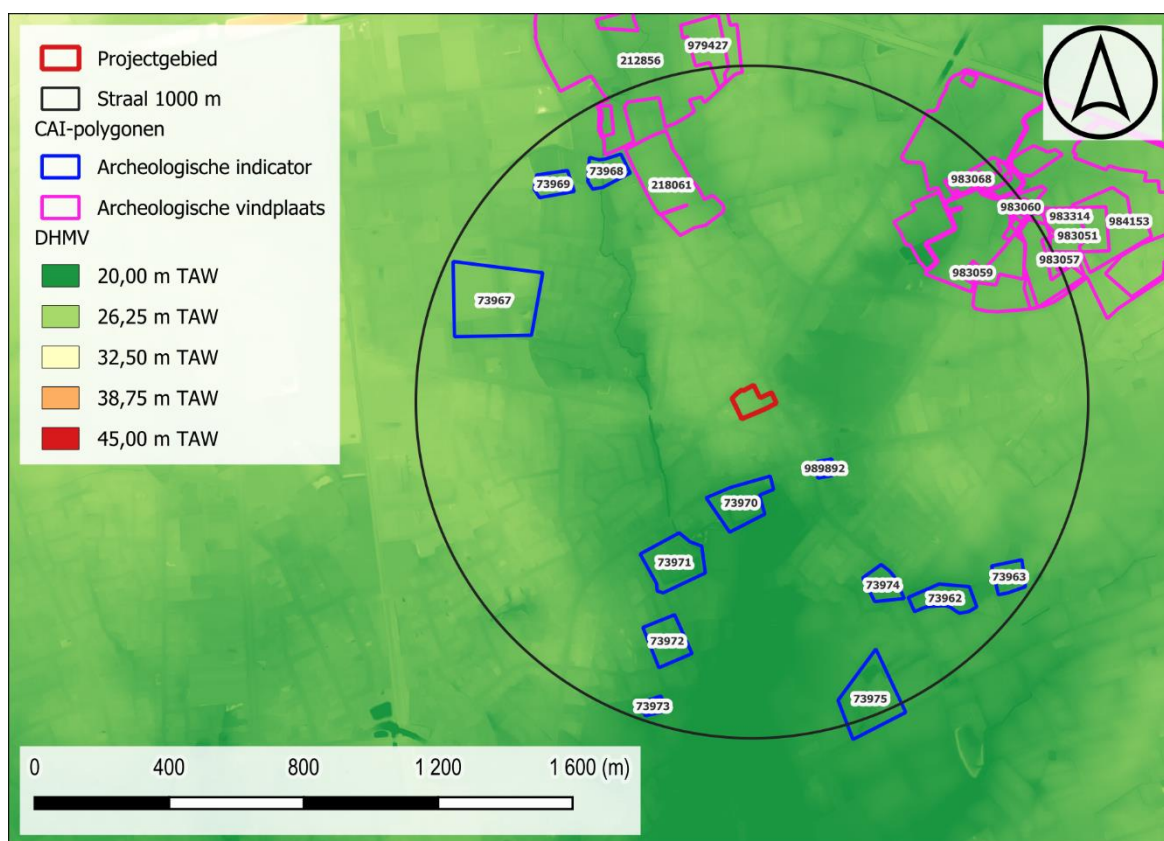
Figuur 24: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2008-2011 (© geopunt)

Figuur 25: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2022-2023(© geopunt)

1.2.3 Archeologisch kader

In de ruime omgeving van het onderzoeksgebied zijn meerdere archeologische vindplaatsen en indicatoren gekend. Op het kaartblad van de CAI vallen twee duidelijke clusters op. Ten noorden van het onderzoeksgebied werden langs de vallei van de Onledegoedbeek nederzettingssporen uit de Romeinse periode en middeleeuwen in kaart gebracht. Ook werden er houtskoolrijke sporen waargenomen die kunnen geïnterpreteerd worden als crematiegraf of houtskoolmeiler uit de metaaltijden of Romeinse periode. Ook bij grootschalig onderzoek aan de Krommebeek werden eveneens nederzettingssporen uit de Romeinse periode en middeleeuwen onderzocht. Het is duidelijk dat de randen van beide beekvalleien zeer waarschijnlijk reeds werden bewoond sinds de metaaltijden. Het aantreffen van verspreide vuurstenen artefacten wijst vermoedelijk echter op een oudere menselijke aanwezigheid. Bij onderzoek in de ruime omgeving worden sporadisch ook relictten uit WOI aangetroffen zoals impactkraters en militaire uitrusting. Deze vondsten kaderen meer dan waarschijnlijk binnen het bevrijdingsoffensief in het najaar van 1918. De gekende waarden wijzen aldus op een quasi continue menselijke aanwezigheid langsheen de beekvalleien sinds de steentijden.

Figuur 26: Situering projectgebied op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen (©Geopunt).

I. Archeologische vindplaatsen

212856	Mechanische prospectie Late ijzertijd: cluster sporen – kuilen en paalkuilen, geen greppels of duidelijke structuren.
--------	---

	Nieuwe tijd: greppels WO I: inslagkraters Onbepaald: mogelijke crematiegraven Bron: Van Goidsenhoven W. 2015: Archeologisch vooronderzoek Onledegoedstraat (Roeselare), Ruben Willaert rapport 94, Brugge.
218061	Mechanische prospectie Aanwezigheid van een aantal grachten, kuilen en paalkuilen uit de Romeinse periode, waarschijnlijk van een woonerf. Twee houtskoolmeilers, waarschijnlijk ook Romeins. Grachten en greppels uit de middeleeuwen of postmiddeleeuwen, afvalkuil uit de 19de eeuw, bomkrater uit WO I Bron: https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/3906
979427	Opgraving Late ijzertijd: houtskoolmeilers Romeinse tijd: omgreppeld erf met huisplattegrond, buiten erf twee bijgebouwen, drenkkuil, waterput Volle middeleeuwen: op ca. 300 m ten zuidwesten van de vindplaats uit de Romeinse tijd, is op de oostoever van de Onlederbeek een tweede nederzetting onderzocht, ditmaal uit de Volle middeleeuwen WO I: bom- en inslagkraters Bron: Hazen P.L.M. & Vossen I. 2016: Romeinse en middeleeuwse boerenerven in de vallei van de Onlederbeek. Een archeologische opgraving aan de Ventweg-Zuid te Roeselare, VEC Rapport 84, Geel.
983051	Opgraving Romeinse tijd: De Romeinse sporen bestaan uit houtskoolmeilers. Brandrestengraven en houtskoolmeilers zijn moeilijk van elkaar te onderscheiden en beide zijn spoortypen binnen het plangebied aanwezig. Volle middeleeuwen: Er zijn drie (delen van) plattegronden aangetroffen die als hoofdgebouw zijn geïnterpreteerd. Deze plattegronden bestaan uit drieschepige structuren met een brede middenbeuk, geflankeerd door twee smallere zijbeuken. Nieuwe/Nieuwste tijd: perceelsgreppels WOI: metaalvondsten Bron: Mostert M. & R. Bakx 2019: Langs de Krommebeek Bewoningsdynamiek van de prehistorie tot en met de nieuwe tijd in Beveren Noord (gemeente Roeselare), BAAC rapport A-15.0049, 's-Hertogenbosch
983057	Opgraving Een groot aantal sporen binnen deze vindplaats is in de Romeinse tijd gedateerd. Deze bevinden zich voornamelijk in het noordelijke en centrale deel van de vindplaats. Opvallend is het grote aantal paalkuilen, waar uiteindelijk maar drie structuren in konden worden herkend. Verder werd er een brandrestengraf aangetroffen en zijn enkele greppels in de Romeinse tijd gedateerd.

	De sporen die in de late middeleeuwen zijn gedateerd bestaan voornamelijk uit greppels, maar ook uit kuilen, paalkuilen en een poel. De sporen uit de late middeleeuwen bestaan uit sporen van landinrichting en –gebruik die dateren in de 13de-14de eeuw. Een deel van de sporen is jonger, dateert vanaf de 14de eeuw en loopt door tot in de 16de eeuw, de nieuwe tijd. 3 greppels komen overeen met de locatie van perceelsscheidingen die op het historisch kaartmateriaal vanaf begin 19de eeuw te zien zijn. Verder zijn er enkele granaatinslagen uit de Eerste Wereldoorlog aangetroffen Bron: Mostert, M. & R. Bakx 2019: Langs de Krommebeek Bewoningsdynamiek van de prehistorie tot en met de nieuwe tijd in Beveren Noord (gemeente Roeselare), BAAC rapport A-15.0049, 's-Hertogenbosch
983059	Opgraving In tegenstelling tot de verwachting uit het vooronderzoek is er geen gebouwplattegrond uit de late middeleeuwen aangetroffen. Wel zijn er enkele greppels uit deze periode aangetroffen. Een aantal paalkuilen behoren mogelijk ook tot deze periode. Bron: Mostert, M. & R. Bakx 2019: Langs de Krommebeek Bewoningsdynamiek van de prehistorie tot en met de nieuwe tijd in Beveren Noord (gemeente Roeselare), BAAC rapport A-15.0049, 's-Hertogenbosch
983060	Opgraving Het oudste spoor binnen vindplaats 9 bestaat uit een brandrestengraf uit de late ijzertijd - midden-Romeinse tijd. Gezien het gebrek aan crematieresten is het ook mogelijk dat het om een houtskoolmeiler gaat. Een spoor dat mogelijk gerelateerd kan worden aan de Romeinse bewoning betreft een greppel. Een datering in de volle en/of late middeleeuwen behoort echter ook tot de mogelijkheden. Het is aannemelijker dat de greppel een afbakening vormde van de alluviale gronden. Deze gronden waren geschikt als weidegrond voor het vee. In het noordelijk deel van de vindplaats is waarschijnlijk een oude meander van de Krommebeek aangetroffen Bron: Mostert, M. & R. Bakx 2019: Langs de Krommebeek Bewoningsdynamiek van de prehistorie tot en met de nieuwe tijd in Beveren Noord (gemeente Roeselare), BAAC rapport A-15.0049, 's-Hertogenbosch
983067	Opgraving Tijdens de opgraving van deze vindplaats zijn in totaal 12 sporen gedocumenteerd. Er zijn een drietal duidelijke paalkuilen waargenomen en een tweetal duidelijke kuilen. De overige sporen zijn natuurlijk van aard of eerder twijfelachtig. Er lijkt geen structureel verband tussen de verschillende paalkuilen te zijn. Er zijn ook geen aanwijzingen om ze aan bepaalde activiteiten te linken. Gezien de ligging in de alluviale vlakte van de Krommebeek kan een verband met hooien of veeteelt vermoed worden. Door het ontbreken van aardewerk kunnen de sporen niet nader gedateerd worden. Bron: Mostert, M. & R. Bakx 2019: Langs de Krommebeek Bewoningsdynamiek van de prehistorie tot en met de nieuwe tijd in Beveren Noord (gemeente Roeselare), BAAC rapport A-15.0049, 's-Hertogenbosch
983068	Opgraving

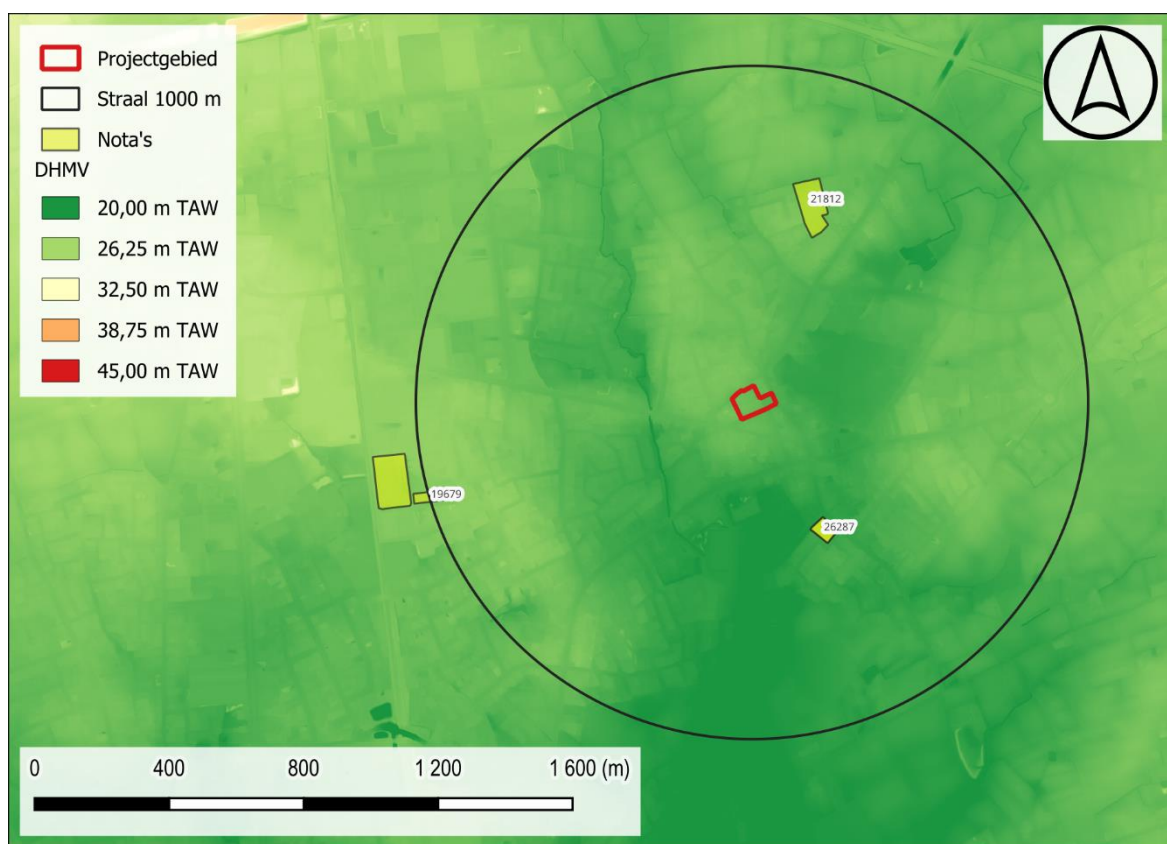
	Het oudste spoor binnen vindplaats 12 is een paleogeul. Op basis van vondsten uit het vooronderzoek is het aannemelijk dat de paleogeul in de late bronstijd/vroege ijzertijd al opgevuld was. In de paleogeul zijn een aantal vondsten aangetroffen die wijzen op activiteit in het neolithicum in de directe omgeving van de Krommebeek. De paleogeul vertoont veel gelijkenissen met die uit vindplaats 11. Uit de periode late ijzertijd/ vroeg-Romeinse tijd is een vierpalig bijgebouw aangetroffen. Het bijgebouw had waarschijnlijk een functie in de oogstopslag. Aangezien de structuur zich in de alluviale vlakte situeert is een functie als hooiopslag een mogelijkheid. Bron: Mostert, M. & R. Bakx 2019: Langs de Krommebeek Bewoningsdynamiek van de prehistorie tot en met de nieuwe tijd in Beveren Noord (gemeente Roeselare), BAAC rapport A-15.0049, 's-Hertogenbosch
983314	Mechanische prospectie Uit de metaaltijden dateren een aantal lithische artefacten. Het lijkt er op dat tijdens de late bronstijd – vroege ijzertijd ter hoogte van een centrale opduiking in het landschap geflankeerd door alluviale vlaktes zich een nederzetting bevond. Deze opduiking werd door middel van twee NO-ZW georiënteerde erfgrachten en aftakkingen ingedeeld. Het meeste vondstmateriaal werd gerecupereerd op deze opduiking. Op de westelijke rand van die opduiking bevinden zich één of meerdere mogelijke waterput(ten)/kuil(en). Op drie plaatsen tegen de depressie zijn sporen en/of lagen aangetroffen met aardewerk en houtskool in de vulling. Mogelijk gaat het om drinkplaatsen voor het vee. Uit de Romeinse periode dateren onder meer greppels, grachten, kuilen, palen, twee vermoedelijke brandrestengraven, twee mogelijke gebouwplattegronden alsook meerdere erven kwamen aan het licht. Binnen het spectrum aan sporen uit deze periode is er een absolute dominantie voor de 2e eeuw n.Chr. Tijdens het onderzoek werden nog een groot aantal sporen uit de volle middeleeuwen aangetroffen (10e-12e eeuw). Onder meer greppels, grachten, kuilen, palen, één of meerdere gebouwplattegronden, depressies, poelen, waterputten/kuilen en meerdere erven. Gelijkaardige sporen zijn ook aangetroffen uit de late middeleeuwen. Uit de vroegmoderne tot (sub-)recente periode werden ook een aantal sporen aangetroffen. Deze bestaan veelal uit perceelsgrachten, oudere drainagegreppels met terra cotta buizen en een aantal kuilen. De meest recente relevante sporen dateren uit de wereldoorlogen. De 26 bomkraters met deponering van twee paardenkadavers in één van die bomkraters vormen een mooie aanvulling bij de algemene geschiedenis van het projectgebied. Bron: Deconynck, J. e.a. 2014: Roeselare Bedrijventerrein "Noord-Oost" Rapportage van het archeologisch proefsleuvenonderzoek 17 maart - 16 juni 2014, GATE-rapport 73, Evergem.
984153	Mechanische prospectie Paleolithicum: vijf vuursteenartefacten aan, waarvan twee een werktuig zijn: een pijlpunt en een geretoucheerde afslag. De overige artefacten betreffen een kernvernieuwingsafslag, een afslag en een (micro-)kling.

	Late ijzertijd/Vroege Romeinse tijd: vierpalige structuur waarin 7 fragmenten handgevormd aardewerk, een microkling en een geretoucheerde afslag in matig fijnkorrelige grijze vuursteen met krijthoudende cortex werd aangetroffen. Romeinse tijd: Drie palenkoppels, alle palen zijn vierkant tot rechthoekig van vorm met afgeronde hoeken. De afmetingen van de palen aan de korte zijde verschilt van die aan de lange zijde. In drie paalkuilen zijn er een kern en insteek herkend. De aanwezigheid van structuur 7 en 8 wijzen op ten minste twee bewoningskernen, twee brandrestengraven Middeleeuwen: waterputten Late middeleeuwen: meerdere greppels en paalkuilen, langwerpige kuilen gelinkt aan agrarische activiteiten, aanwijzingen voor houtbouw, mogelijke potstal Nieuwe tijd: De onderzoekers vonden verschillende greppels en ploegsporen verspreid over het projectgebied, waaronder 18de-eeuwse greppels. Vindplaats 2 leverde een leren schoenzool op (waarbij nagels waren gebruikt). Voorts vonden ze ook bouwkeramiek; zoals bijvoorbeeld baksteen en dakpannen, tinnen borden 19de eeuw/WOI: De onderzoekers vonden ploegsporen, granaatinslagen en granaatscherven, beerput of waterput Bron: Deconynck J. e.a. 2014: Roeselare Bedrijventerrein "Noord-Oost" Rapportage van het archeologisch proefsleuvenonderzoek 17 maart - 16 juni 2014, GATE-rapport 73, Evergem.
--	---

II. Archeologische indicatoren

73962	Indicator cartografie Late middeleeuwen: site met walgracht
73963	Indicator cartografie Late middeleeuwen: site met walgracht
73967	Indicator cartografie Late middeleeuwen: site met walgracht
73968	Indicator cartografie Late middeleeuwen: site met walgracht
73969	Indicator cartografie Late middeleeuwen: site met walgracht
73970	Indicator cartografie Late middeleeuwen: site met walgracht
73971	Indicator cartografie Late middeleeuwen: site met walgracht
73972	Indicator cartografie Late middeleeuwen: site met walgracht
73973	Indicator cartografie Late middeleeuwen: site met walgracht

73974	Indicator cartografie Late middeleeuwen: site met walgracht
73975	Indicator cartografie Late middeleeuwen: site met walgracht
989892	Indicator cartografie 17 ^{de} eeuw: De in 1608-1628 - na de beeldenstorm - herbouwde laatgotische pseudo-hallenkerk met kruisingstoren, werd in 1786-1788 vergroot en kreeg in 1830 rondboogvensters. Juli 1918: na een Engels luchtbombardement houdt enkel de kruisingstoren (niet de spits) stand.

Figuur 27: Situering projectgebied op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen (©Geopunt).

III. Onderzoek nog niet opgenomen in de CAI

19679	Wijnendalestraat 171 LBO De resultaten van het landschappelijk booronderzoek hebben aangetoond dat het plangebied onderhevig is geweest aan antropogene verstoring onder de vorm van afgraving, aftopping en de aanwezigheid van puinfragmenten. Hierdoor konden er enkel AC-profielen worden aangetroffen met verstoring tot in de moederbodem en is de kans op het aantreffen van in situ bewaarde archeologie heel laag tot onbestaand. Bron: https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/19679
-------	---

21812	Heirwegmeers LBO, Proefsleuven en Proefputten Er werden in essentie drie grote groepen van bodemprofielen vastgesteld binnen het onderzoeksgebied, namelijk: Verstoorde bodems (deze staan benoemd als A/OT/C of als OT indien het onverweerde moedermateriaal niet werd aangeboord). Deze “bodems” bevinden zich voornamelijk in het centrale deel van het onderzoeksgebied en hangen daar samen met de bouw van een loods, de toegangsweg en de belendende verharding tussen beide. Bodems die gekenmerkt worden door een meer “klassieke” bodemopbouw, met name een A/Bt/C-profiel, met name akkerland met een lutumaanrijkingshorizont. Deze bodems bevinden zich in de onbebouwde delen van het terrein. Bodems met een colluviaal pakket, rechtstreeks op het moedermateriaal (zonder afgedekte bodems). Deze bevinden zich in het noordelijke deel van het terrein, dit is lager gelegen en zeer drassig. Er werden in totaal 21 archeologische objecten ingezameld, het gaat om aardewerk en huttenleem. Het aardewerk en de huttenleem zijn zeer slecht bewaard en konden niet volledig gewassen worden. Zie eerdere beschrijving van deze problematiek. Het aardewerk behoeft geen verdere conservatie Bron: https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/21812
26287	Izegemse aardeweg 30 LBO, Proefsleuven en proefputten Op het terrein werd een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd waarbij in totaal 6 sporen werden vastgesteld. Sporen 1 tot en met 4 betreffen greppels met een waarschijnlijke datering in de nieuwste tijd. Deze werden aangetroffen in een iets lagere gelegen zone van de site waar ook waterstagnatie werd vastgesteld (put 1 en 2). Spoor 5 in put 5 betrof een greppel maar bleek bij het couperen eerder natuurlijk te zijn. Spoor 6 betrof een krengbegraafing van een paard, eveneens met een waarschijnlijke datering in de nieuwste tijd. Deze sporen passen mooi binnen het perspectief van de site als akkerland tijdens de nieuwe en nieuwste tijd. Sporen van een archeologische site werden niet aangetroffen, er is dan ook verder geen potentieel op kenniswinst en daarmee ook geen reden tot verder onderzoek. Bron: https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/26287

1.3 SYNTHESE FASE BUREAUONDERZOEK

De opdrachtgever plant de realisatie van een nieuw schoolgebouw ter hoogte van Schoolstraat 11-13 te Beveren, deelgemeente van Roeselare. Het onderzoeksgebied is ca. 7050 m² groot en wordt ingenomen door de huidige schoolgebouwen en verharding.

Beveren is morfologisch vergroeid met de stad Roeselare en is ten noorden gelegen van de stad. Het onderzoeksgebied bevindt zich op een zuidelijke uitloper van de heuvelrug van Hooglede, die zich van oost naar west uitstrekt van Hooglede tot aan het Tielts Plateau. Deze flank wordt ten westen van het onderzoeksgebied ingesneden door de vallei van de Onledebeek en in het oosten door de vallei van de Krommebeek. Ten noorden van het onderzoeksgebied loopt de Noordbeek die aansluit op de Krommebeek. Op het DHMV is te zien dat binnen de grenzen van het onderzoeksgebied reeds nivelleringswerken zijn uitgevoerd teneinde het terrein geschikt te maken voor bebouwing. De impact van deze bouwwerken op het bodemarchief is vooralsnog ongekend.

Op de cartografische bronnen is te zien dat het onderzoeksgebied zich bevindt aan de noordelijke rand van het historische dorpsweefsel van Beveren. De kerk en begraafplaats bevinden zich zo'n 300-tal meter ten zuidoosten van het onderzoeksgebied. Het verloop van de Katteweg, Lagestraat en Schoolstraat zijn reeds aangegeven op de Kabinetskaart. Langs de straatzijden van het onderzoeksgebied is bebouwing weergegeven, centraal zijn moestuinen aangeduid. Op de 19^e-eeuwse bronnen is eveneens bebouwing weergegeven binnen de grenzen van het onderzoeksgebied. De huidige school gaat terug op een 19^e-eeuwse stichting. Het huidige gebouwenbestand dateert echter uit de 19^e en 20^e eeuw. Binnen de orthofotosequentie is geen wezenlijke verandering op te merken, op het luchtbeeld van de jaren '80 is de huidige situatie reeds te herkennen.

In de ruime omgeving van het onderzoeksgebied zijn meerdere archeologische vindplaatsen en indicatoren gekend. Op het kaartblad van de CAI vallen twee duidelijke clusters op. Ten noorden van het onderzoeksgebied werden langs de vallei van de Onledegoedbeek nederzettingssporen uit de Romeinse periode en middeleeuwen in kaart gebracht. Ook werden er houtskoolrijke sporen waargenomen die kunnen geïnterpreteerd worden als crematiegraf of houtskoolmeiler uit de metaaltijden of Romeinse periode. Ook bij grootschalig onderzoek aan de Krommebeek werden eveneens nederzettingssporen uit de Romeinse periode en middeleeuwen onderzocht. Het is duidelijk dat de randen van beide beekvalleien zeer waarschijnlijk reeds werden bewoond sinds de metaaltijden. Het aantreffen van verspreide vuurstenen artefacten wijst vermoedelijk echter op een oudere menselijke aanwezigheid. Bij onderzoek in de ruime omgeving worden sporadisch ook relicten uit WOI aangetroffen zoals impactkraters en militaire uitrusting. Deze vondsten kaderen meer dan waarschijnlijk binnen het bevrijdingsoffensief in het najaar van 1918. De gekende waarden wijzen aldus op een quasi continue menselijke aanwezigheid langsheen de beekvalleien sinds de steentijden.

Concreet dient er ter hoogte van het onderzoeksgebied uitgegaan te worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed. De verwachting bestaat uit zowel artefactenconcentraties als resten van bewoning, begraving of andere activiteiten in de vorm van bodemsporen. Daartegenover staat echter dat het terrein reeds bebouwd en verhard is. Mogelijk is het bodemarchief hierdoor verstoord waardoor verder onderzoek niet langer kan leiden tot wezenlijke kenniswinst. In de eerste plaats dient een landschappelijk

bodemonderzoek na de sloopwerken de bodemopbouw en verstoringsgraad te evalueren. Mochten lokaal toch bodemhorizonten bewaard zijn die kunnen wijzen op betere bewaringsomstandigheden m.b.t. artefactensites dan dienen deze bemonsterd te worden in een verkennend grid. In het geval van een positieve staalname dan worden dit onderzoek aangevuld met waarderende archeologische boringen en/of testvakken. Met betrekking tot erfgoed bestaand uit bodemsporen is een proefsleuvenonderzoek de meest geschikte onderzoeksmethode indien dit nog kan leiden tot wezenlijke kenniswinst.

BIBLIOGRAFIE

LITERATUUR

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

KAARTMATERIAAL

Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, Graaf de Ferraris [1771-1778]

Atlas der Buurtwegen d.d. 1842

Topografische kaart van Vandermaelen d.d. 1846 – 1854

Popp-kaart d.d. 1842-1879

DIGITALE BRONNEN

www.geopunt.be

<https://dov.vlaanderen.be>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be>

<https://cartesius.be>

<https://loket.onroerenderfgoed.be>

BIJLAGE

FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).....	4
Figuur 2: Situering projectgebied t.a.v. topografische kaart van België (© geopunt)	4
Figuur 3: Situering plangebied t.a.v. meest recente orthofotomozaïek (©Geopunt)	6
Figuur 4: Opzet initiatiefnemer t.a.v. meest recente orthofotomozaïek (©Geopunt)	8
Figuur 5: Opzet initiatiefnemer t.a.v. meest recente orthofotomozaïek (©Geopunt)	8
Figuur 6: Situering projectgebied t.a.v. de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).	10
Figuur 7: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)	10
Figuur 8: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)	11
Figuur 9: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)	11
Figuur 10: Hoogteverloop ZW-NO	12
Figuur 11: Situering projectgebied t.a.v. Tertiair geologische kaart (© geopunt)	12
Figuur 12: Situering projectgebied t.a.v. Quartair geologische kaart (© geopunt)	13
Figuur 13: Situering projectgebied t.a.v. algemene bodemkaart van België (© geopunt)	13
Figuur 14: Situering projectgebied t.a.v. Ferrariskaart d.d. 1771-1778 (© geopunt)	15
Figuur 15: Situering projectgebied t.a.v. Ferrariskaart d.d. 1771-1778 (© geopunt)	15
Figuur 16: Situering projectgebied t.a.v. Atlas der Buurtwegen d.d. 1840 (© geopunt)	16
Figuur 17: Situering projectgebied t.a.v. Vandermaelenkaart d.d. 1846-1854 (© geopunt) ...	16
Figuur 18: Situering projectgebied t.a.v. Poppkaart d.d. 1842-1879 (© geopunt)	17
Figuur 19: Projectgebied bij benadering weergegeven op de topografische kaart van 1911 (Bron: NGI Cartesius).	17
Figuur 20: Situering projectgebied t.a.v. de Topografische kaarten van het ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw, opname 1950-70 (© geopunt)	18
Figuur 21: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 1971 (© geopunt)	18
Figuur 22: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 1979-1990 (© geopunt)	19
Figuur 23: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2000-2003 (© geopunt)	19
Figuur 24: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2008-2011 (© geopunt)	20
Figuur 25: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2022-2023(© geopunt)	20
Figuur 26: Situering projectgebied op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen (©Geopunt).	21
Figuur 27: Situering projectgebied op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen (©Geopunt).	26

BOORLIJST

CHRONOLOGISCH KADER

